

Fă-te frate cu dracul până treci puntea

Motto: Proverbul complet: “Dacă te faci frate cu dracu treci puntea, dar la celălalt capăt vei fi și tu drac”
Proverb complet

Mircea Sârbu
Martie 2021, Curtea de Argeș

Seria: ”Proverbe și zicale populare tălmăcite”

Cuprins

Iată și un proverb controversat	3
Cine suntem noi de fapt și cum ne putem sprijini pe noi?.....	5
Ce te-ar face ca temporar să te faci "frate cu dracu"?	10
Un altfel de proverb celebru: "Scopul scuză mijloacele"	11

Iată și un proverb controversat

Da, acesta este un proverb fără conținut moral ar spune unii, similar cu zicala "scopul scuză mijloacele". Dar să încercăm să îi deslușim tâlcul.

Românul îl invocă ori de câte ori vrea să-și motiveze, față de sine sau față de alții, un compromis sau o abatere de ordin moral. Hai să vedem ce înseamnă moral, asta pentru a vedea de ce e nevoie uneori să "cosmetizezi" o faptă.

În DEX găsim o definiție a moralei completă. Astfel: "*Ansamblul convingerilor, atitudinilor, deprinderilor reflectate și fixate în principii, norme, reguli, determinate istoric și social, care reglementează comportarea și raporturile indivizilor între ei, precum și dintre aceștia și colectivitate și a căror respectare se întemeiază pe conștiință și pe opinia publică; etică*". Deci, încălcând legile moralei, indiferent de motiv, știm ce ne așteaptă din momentul în care "ne facem frate cu dracul".

În portofoliul proverbelor românești mai avem unul care, la prima vedere vine să susțină ideea proverbului de care ne ocupăm, cel cu posibila "frăție cu dracu". Conform acestui nou proverb, "scopul scuză mijloacele", pentru atingerea unui scop personal, poți încălca orice normă de moralitate. Așa o fi? Astfel, orice minciună, orice formă de colaboraționism, orice trădare, fie ea la nivel individual, sau la nivel colectiv, poate ridica pretenții de îndreptățire sau legitimitate conjuncturală, indiferent de repercursiuni. Când vorbesc de repercursiuni, nu mă refer doar la posibilele feedback-uri ale comunității sau ale partenerului, mă refer și la "feedback-ul" primit de la Univers, care sub o formă sau alta, ne va atenționa asupra greșelii sau slăbiciunii de care am dat dovadă la un moment dat.

Această mentalitatea susținută de această expresie, nu prea ortodoxă de altfel, a contribuit în mare măsură la neîmplinirile și la trădările noastre istorice, culminând în vremea comunismului, când oamenii au ajuns să slujească cu bună credință un regim opresiv draconic. Mulți oameni și-au vândut atunci sufletul pentru a beneficia de avantaje efemere.

Istoria ne vorbește de domnitori și boieri care și-au trădat țara pentru avantaje materiale. Astfel, doar un exemplu și cred că ilustrează destul de convingător derapajele de la moralitate ale unor români. Radu cel Frumos (fratele bun al lui Vlad Țepeș) care uneltise fără scrupule împotriva propriului său frate este cel pe care Sultanul l-a numit domn al Munteniei, după ce a fost alunat domnitorul de iure. Cu această ocazie mai mulți boieri au trecut de partea lui, speriați, pesemne, de firea aprigă a lui Țepeș și dornici să aibă un domn mai ușor de manipulat. Și acesta e doar un exemplu, ca să nu enumerăm toate trădările încă de la Burebista. Toți și-au motivat faptele, cel puțin pentru sine, drept soluții de a rezolva o situație în care ei erau implicați.

Creștinismul ne învață că „nu poți sluji la doi domni deodată și lui Dumnezeu, și lui Mamona” (Matei 6, 24; Luca 16, 13), remarcând faptul că n-ai nici un folos esențial dacă

„dobîndești toate bunurile lumii, dar îți pierzi sufletul tău” (Marcu 8, 16); deoarece satana sau diavolul (dracul), este ne-fratele („Nefirtatul”) prin excelență, fiind dușmanul arhetipal al oricărei înfrățiri, „dintru început mincinos și tată al minciunii” (Ioan 8, 44). După cum se vede chiar religia dezavuează această practică.

Prin urmare, creștinește vorbind, nu există și nu poate exista un bun pe care să-l dobîndești pe calea răului sau în complicitate asumată cu el, decît cu prețul morții tale sufletești, al pierderii statutului de ființă divină.

Hai să facem acum o analiză structurală a proverbului.

Proverbul vorbește de o punte care este de fapt un pod peste o apă. Puntea este un pod de dimensiuni mai mici, de lățime mică, uneori fără ceva de care să te ții pe lateral la nivelul mâinilor. Astfel, trecerea punții pare a devini din start un eveniment periculos.

Nu ai altă modalitate de a trece pârâul decît dacă te bazezi pe echibrul corpului tău. Trebuie să pășești atent, să nu te împiedici ca să nu cazi în apă, și să nu intri în balans. Pentru aceasta nu trebuie să privești în jos spre apă. Dacă puntea este din scânduri prost lipite între ele, privind în jos, vezi apa curgând, ceea ce îți provoacă amețeală. Clar. Deci ai nevoie de curaj și concentrare ca să treci pe malul celălalt. Acestea sunt circumstanțele situației. În acest caz, ai oportunitatea să accepți o mână de ajutor chiar de la cineva pe care îl consideri dușman, sau cauți alt vad mai prietenos.

Dar proverbul se referă la o situație de viață care are o dificultate evidentă, în care nu te poate ajuta nimeni, căci nimeni nu te poate căra pe punte în spate. Iar atunci omul nostru caută o soluție. Cine este dracul în acest context?

Păi nu e un secret pentru nimeni că dracul e un personaj negativ, simbol al răului, dușmanul lui Dumnezeu, care îți poate face rău, căci aceasta este menirea lui pe lume. A te face prieten, frate cu el, înseamnă să transgresezi morala creștină, să devii nonconformist, să faci lucruri la limita legii sau dincolo de ea, de nevoie, constrâns de situație. Cât timp? Evident ar spune unii, pînă treci puntea.

Și asta ar putea fi o motivare, dar cine te ”anunță” că ai ajuns pe celălalt mal? Cine te avertizează că ”pericolul” a trecut și poți reveni la viața morală pe care o duceai înainte? Oare confortul de a simți o mână întinsă, chiar dacă vine de la ”drac” nu crează dependență?

Vedeți, linia dintre morală și nonconformism este atît de subțire încât de foarte multe ori o trecem conștient sau inconștient, invocând ”punți” virtuale ce trebuiesc trecute.

Slăbiciunea omului este cea care ori de câte ori întîmpinăm o problemă ne face să căutăm sprijin din exterior, în loc să căutăm sprijin în noi. De ce facem asta? Simplu, pentru că nu ne cunoaștem, am pierdut contactul cu noi înșine, am pierdut încrederea în noi, și astfel e mai comod să cerem o mână de ajutor, fie ea și de la ”dracul”, decît să ne sprijinim pe noi.

Cine suntem noi de fapt și cum ne putem sprijini pe noi?

Încrederea în sine și încrederea în oameni stau la baza oricărei relații atât la nivel individual, cât și la nivel colectiv. Cum putem trăii, iubii sau muncii împreună, dacă nu avem încredere în noi și în cei de lângă noi? Cum putem trece "puntea" simțindu-ne în siguranță?

Dacă eu nu sunt de încredere față de cei apropiați, cum pot la rândul meu să mă bazez pe cineva? Când oamenii au încredere unii în alții, ei își deschid mintea și inima. Și apoi, construiesc împreună comuniuni sănătoase, proiecte îndrăznețe, afaceri, lucruri utile, o viață cu sens. Pentru că încrederea este un aspect atât de important, voi încerca să o explic mai pe larg.

Încrederea în noi e o valoare pe care o subestimăm, de cele mai multe ori, o subestimăm în primul rând prin simplul fapt că nu știm de existența ei. Noi considerăm că ea trebuie să existe, fără să facem ceva deosebit, fără să o descoperim. De cele mai multe ori, așteptăm ca cel de lângă noi să construiască încrederea în relație: partenerul de cuplu, șeful, prietenii, colegii. Adevărul este că încrederea începe mereu cu noi: cu intențiile, cu atitudinea, cu modul în care interacționăm, cu felul în care sunt aproape de mine însumi, de emoțiile și de nevoile mele, de sufletul meu. Cu încrederea mea în mine pășesc fără frică pe puntea ivită în fața mea.

Una dintre dimensiunile încrederii este încrederea în potențialul și abilitățile tale sau ale celuilalt, este capacitatea de a lua decizii corecte și oportune. Provocarea cea mai mare apare atunci când ne este greu, dureros, atunci când în proximitatea noastră apare un pârâu peste care vedem o "punte" șubredă. Întrebarea care se pune este: "să o trec sau să nu o trec"?

Când trecem prin momente dificile, sau doar printr-o situație de indispoziție și ne este greu să empatizăm ne punem întrebarea, oarecum logică: "întind mâna după ajutor sau mă bazez singur pe mine"? Vedeți aici apare dilema, cel spre care întind mâna este un prieten sau un dușman? În această situație prefer să abordez problema ca și cum nu ar exista sau mă îndepărtez, să evit apropierea pentru că este prea multă durere sau este, pur și simplu, un mare disconfort, și asta pentru că, de fapt, îmi este greu să fiu în contact cu propriile mele emoții.

Deci orice obstacol în viață, să o numim generic "punte" ne pune în fața unei alegeri: privim apa ce trece pe sub punte și pășim pe ea, trecem direct prin apă, sau, mai comod e să cerem ajutor.

Să revenim la Radu cel Frumos. Pentru a urca pe tronul Munteniei a avut nevoie de ajutorul Sultanului, căci era posesorul unui caracter dubios și îi lipsea încrederea că prin propriile forțe îl poate îndepărta pe Vlad Țepeș de pe tron. Aici vedem un exemplu evident de raliere cu un dușman pentru a își satisface o dorință pe care singur nu și-o putea permite. Partea proastă e că s-a făcut frate cu dracu, dar au rămas pe mai

departe frați. Vorba proverbului completat: “Dacă te faci frate cu dracu, treci puntea, dar la celălalt capăt vei fi și tu drac”.

Putem privi trădarea din două perspective. Fie putem privi trădarea ca pe un cadou, care ne ajută să ne cunoaștem mai bine, fie putem privi trădarea din perspectiva de victimă, ca fiind ceva ce ni s-a întâmplat oarecum independent de noi. Problema este că atât timp cât rămânem în postura de victimă, nu putem ieși din situație. E nevoie să fim în contact cu propriile emoții, să ne asumăm responsabilitatea și să ne răspundem la niște întrebări: Care a fost și contribuția mea la această situație? E posibil să nu-mi fi exprimat destul de clar nevoile? Ce îmi spune vocea internă? Eu am fost de încredere pentru mine însumi?

De multe ori avem totuși nevoie de o mână de ajutor, dar atunci trebuie să deschidem bine ochii la cel care se oferă să ne sară în ajutor. E imperios necesar să vedem dacă are interese ascunse, și dorește întradevăr să ne ajute. Poate crede cineva că Sultanul a sărit în ajutorul lui Radu cel Frumos din mărinimie, nu, el dorea transformarea Munteniei într-un plătitor de bir.

Suntem tentați să credem că încrederea în oameni se pierde doar atunci când se întâmplă o ofensă majoră: minciună, infidelitate, furt, manipulare. Adevărul este că, cel mai frecvent, încrederea în celălalt se pierde treptat în situațiile minore, subtile, uneori neintenționate, care apar zi de zi.

Fiecare dintre noi s-a întâlnit, la un moment dat cu neîncrederea, fiecare a dezamăgit pe cineva sau a înșelat încrederea cuiva, intenționat sau neintenționat. Însă, în timp ce la unii neîncrederea apare din când în când, alții trăiesc neîncrederea zi de zi, cu durere și relații disfuncționale.

Să ne întoarcem la ”puntea” noastră. Să trecem sau să cerem ajutor? Una dintre provocările de care ne lovim în dezvoltarea noastră personală, așa cum am mai spus, este încrederea în sine. Mai precis lipsa încrederii în sine și în propriile acțiuni.

Astfel, dacă o persoană acționează fără a crede că va reuși, atunci e mai comod să ceară ajutor. Problema majoră este că pornește cu gândul că el nu poate reuși, că nu știe ce ar trebui să facă, cum să o facă, și rezultatul este că oricum va ieși prost, iar asta se va transforma într-o profeție care, evident, se va împlini. Și la proxima ocazie va porni la drum cu și mai puțină încredere, îndoindu-se și mai mult că ar putea reuși. Astfel ai pierdut startul încă înainte de a începe. Deznodământul e cunoscut dinainte.

Cum poate fi dezvoltată încrederea în sine? Cred că cei mai mulți au nevoie de acest îndrumar. Sunt dator să supun atenției un alt proverb care spune: *”Nu-ți regreta greșelile! Dacă nu le-ai fi făcut, n-ai fi știut niciodată cum e mai bine”*. Parafrazând, înainte de a cere sprijin cuiva, încearcă singur. În acest fel nu te vei confrunta cu minciuna, trădarea, și nu te vei trezi că te-ai făcut frate cu cine nu trebuia.

Iată câteva sugestii care îți pot întări încrederea în tine:

- Contabilizează-ți succesele de până acum

Am pus asta pe primul loc, pentru că o consider cea mai eficientă metodă de a crește încrederea în sine, atât imediat, cât mai ales pe termen lung, în special în clipele când ești la pământ și deprimat.

- Conștientizarea și scrierea succeselor din trecut într-un jurnal de succese

Acest mic gest va aduce un salt imediat de încredere și te impulsionează la acțiune. Să faci ceva nou. E clar că asta va aduce cu sine mici succese, care devin bază pentru o și mai bună încredere în sine, iar aceasta impulsionează încrederea în sine și în alte succese viitoare, care treptat devin tot mai mari. Este ca un bulgăre de zăpadă, care pe măsură ce se rostogolește mai departe adaugă zăpada pe care tocmai a atins-o, măririndu-se.

- Recunoaște lucrurile ce te fac să te simți inferior

Avem, de multe ori, aspecte de care ne este oarecum rușine. Poate fi vorba de faptul că suntem cu greutatea cam peste limită (obezitate), sau faptul că nu știm să ne comportăm în anumite situații și facem gafe, sau nu ne place cum arătăm. Poate ne considerăm inferiori celor din jur, care ni se par că arată mult mai bine.

Fiecare avem astfel de "detalii", care ne fac să ne simțim inconfortabil, mai mult sau mai puțin. De obicei însă le "tragem" după noi, fără a ne opri o clipă și să ne întrebăm: De ce mă simt inconfortabil / inferior în astfel de situații? Cum exact mă simt? Ce anume, concret și specific, îmi generează aceste sentimente? Ce anume, dacă ar fi diferit (și cum anume), ar putea să îmi înlăture această senzație? Ce anume, ai descoperit că ar trebui să schimb tu ca să fi într-o altă situație?

De la început, însă, trebuie să se înceapă cu acceptarea acestor situații. Și mai importantă este acceptarea faptului că ai putea să fii altfel. Lipsa de încredere în care te scalzi îți șoptește la ureche: "cere ajutor, tu nu poți". Nu are importanță că sub punte este un pârâiaș secăt, este vorba de o punte, așa că trebuie să iau o decizie crucială: mă încred în mine sau în altul?

- Adoptă o postură încrezătoare

Atitudinea și postura generală influențează nivelul de energie și încrederea în sine. Am văzut asta de nenumărate ori când la examen unii colegi intrau în clasă încovoiați de teamă. Din start asta ridică semne de întrebare. Urmărește ce postură ai și formează-ți obiceiul de a nu păși cu capul în jos, cu umerii plecați, parcă gârbovit de povara problemelor tale. Menține spatele drept, privește în față, capul sus.

- Folosește materiale motivaționale pentru a construi încrederea în sine

Modul în care te motivezi și cât de bine îți păstrezi motivația, este unul dintre elementele de bază ale dezvoltării personale, și influențează semnificativ câtă încredere ai în tine și în acțiunile tale. Câtă încredere ai în cuvintele pe care le rostești, cu câtă încredere îi abordezi pe ceilalți, este până la urmă ceva care influențează încrederea în sine. Ca urmare găsește-ți surse de calitate bună care să-ți ofere motivația zilnică. Mai ales dacă ai un nivel scăzut de încredere în sine.

- Îmbracă-te ca să arăți bine

Ar fi excelent dacă încrederea în sine am lua-o doar din interiorul nostru. În realitate însă ceea ce ne înconjoară ne influențează semnificativ din acest punct de vedere. Un aspect plăcut influențează încrederea pe care o avem în noi înșine. Ceea ce vedem în oglindă schimbă modul în care ne percepem, precum și cum care oamenii din jur ne percep.

Trăim o perioadă a absurdului. Vedem tineri, adolescenți care umblă cu pantaloni ruși în grunchi, din simplul motiv că așa e moda. Oare s-au întrebat acești tineri că această modă idioată nu face altceva decât să sugereze sărăcie? Păi dacă noi vrem să ne considere lumea săraci, săraci vom fi, căci Legea atracției funcționează și în acest caz.

- Învață

Ca să devii mai bun în ceea ce faci ai nevoie să îți crești nivelul de competență. Efectiv să cunoști mai multe din domeniu. Cititul unei cărți este una dintre cele mai simple activități care îți poate crește semnificativ nivelul de competență. Hai să devenim mai buni în ceea ce facem, și pentru asta învață. Asta te ajută să-ți construiești încrederea în sine.

- Ridică-te și vorbește

Oricând ai ocazia, ieși în fața publicului și vorbește. Teama de vorbit în public este una dintre fricile cele mai întâlnite (citeam undeva că este parcă pe locul doi, după teama de moarte). Exercițiul de a îți înfrunța teama de vorbit în fața unor oameni te va ajuta să conștientizezi că orice teamă se află doar în mintea ta.

- Învață din greșelile pe care le-ai făcut

Să faci greșeli nu este o problemă. Să le repeți la nesfârșit poate deveni o problemă. Asta te va face să te pui pe poziție de inferioritate în comparația cu cei din jurul tău încă înainte de a începe, iar când începi ceva considerându-te inferior vei pune la îndoială însăși capacitatea ta de a reuși. Concluzia este că, foarte probabil, nici nu vei reuși. Și poți să îți iei adio de la încredere în ceea ce faci.

Acum mi-a venit în minte un alt proverb ce spune: "să nu îți pară rău de ce ai făcut, mai bine să îți pară rău de ce nu ai făcut", dar de acest adevăr mă voi ocupa în altă lucrare.

- Vorbește pozitiv despre tine însuși, este ceva ce ajută pentru a-ți crește încrederea în sine

Acordă mai multă atenție limbajului pe care îl folosești când vorbești sau gândești despre tine. Elimină cât mai repede expresii cum ar fi "sunt dobitoc" (folosește de exemplu "sunt foarte isteț că am procedat așa" cu sens amuzant), "sunt gras ca un porc" (poți folosi de exemplu "sunt cam rotofei, trebuie să renunț pentru o vreme la prăjituri", etc.). Îți recomand să adaugi o doză mică de umor și să te iei, uneori, chiar puțin peste picior. Spunea cineva (nu îmi mai amintesc autorul) să "nu fim prea serioși căci din viață oricum nu o să ieșim nici unul viu", așa că nu pierde niciodată umorul. Învață să reformulezi toate expresiile negative la adresa ta, cu altele mai neutre și care să conțină o doză de umor.

- Privește-te în oglindă și zâmbește

Te va ajuta asta? Poate. Dacă nu, cel puțin o să vezi o persoană faină. Greșesc? Ceea ce întreprindem cu încredere, devine o profecție care se îndeplinește. Învață să-ți exersezi optimismul, care este o abilitate care poate fi dezvoltată.

- Atenție la căutarea perfecțiunii

Nu încerca să devii perfect în tot ce faci. De multe ori consumi efort pentru a realiza "perfect" lucruri care nu erau necesare la acel nivel de calitate. În primul rând, perfecțiunea este o noțiune nu o realitate. În principiu nu este tangibilă, altfel nu am mai putea aspira către ea? Sigur, e normal să aspirăm către ceva tot mai bun. Să avem o casă mai frumoasă, o mașină mai bună, să fim mai buni dansatori, să ne luăm un concediu mai lung, să trecem peste punți cu ochii închiși, dar în viață, e necesar să știm să ne și oprim. Până unde vânam pe "mai bun" și pe mai "perfect"? Nu este o problemă să vânez perfecțiunea, însă asta îți cere timp, energie și bani, iar de la un anumit punct nu mai merită. Consumi mult timp sau energie sau bani ca să realizezi ceva ce nu merită toate aceste resurse.

- Fă mișcare

Dacă se poate fă mișcare zilnic. Te va ajuta să ieși din zona mentală și din cea emoțională, creîndu-ți circumstanțele de a "intra" în propriul corp. În câteva cuvinte, mișcarea duce la creșterea secrețiilor de serotonină și endorfină în corp, concomitent cu scăderea nivelului de cortizol.

- Nu confunda gălăgia cu încrederea în sine

Dacă devii gălăgios, tupeist, sau bătăran, nu vei face decât să-ți acoperi lipsa de încredere. Când ești singur, te vei găsi iarăși cu nesiguranțele tale și lipsa ta de încredere în sine. Acum poți aborda lucrurile mai departe în două feluri: ori vei continua pentru tot restul vieții să rămâi gălăgios ca să-ți ascunzi nesiguranța încercând să acoperi nesiguranța prin zgomot, sau vei încerca să lucrezi cu tine și să te schimbi. Varianta a doua este mai dificilă și va presupune să îți confrunți, la un moment dat, temerile, și poate vei trece peste ele și le vei depăși, dar asta depinde de cât de mult vei lucra cu tine.

- Pregătește-ți acțiunile

În majoritatea cazurilor o pregătire corectă înainte de a începe ceva crește șansele de succes. Astfel, atunci când urmează să intri într-o situație în care nu ai încredere în propriile forțe, pregătește-te bine dinainte. Gândește-te la ceea ce vrei să realizezi, de ce și cum o poți face mai bine. E mai convenabil decât să lași pe altul să îți le organizeze.

- Acceptă teama de eșec ca fiind ceva normal. Nu ca și ceva rău.

Teama de eșec are scopul de a te mobiliza pentru o provocare. Să-ți crească nivelul de energie și atenție în fața a ceva dificil, sau doar a unei situații necunoscute.

Nu este ceva rău, este doar o parte din noi. O parte din tine. Ea există pentru a te mobiliza să treci la acțiune și să nu ajungi la eșec. Și nu, nu o să mori dacă o înfrunți, dacă o accepți ca o parte normală din tine.

Iată un compendiu ce îți dorește să te înarmeze cu cunoștințe minime care atunci când, în fața ta, se ivește o punte, să treci peste ea fără să fi nevoit să apelezi la alții, deoarece nu ști niciodată unde se ascunde dracul.

Recunosc, și eu am apelat uneori la alții, nu chiar la "dracu", dar la "prieteni" pe care, la momentul respectiv i-am considerat prieteni adevărați. Rezultatul a fost un fiasco, așa că de atunci "suflu și în iaurt".

Ce te-ar face ca temporar să te faci "frate cu dracu"?

Să vedem acum care ar fi motivele care să te determine să apelezi la "drac", sau la un substituit al acestuia. Recunosc că sunt premise care pot duce la o asemenea "întovărășire" și de aceea voi încerca să le evidențiez. Sunt mai multe, dar eu voi încerca să le scot în evidență doar pe cele pe care eu le consider ca fiind mai relevante.

Încerc deci să schițez, în cele ce urmează 5 motive pentru care ai putea fi tentat să te faci frate cu "dracul" până treci puntea:

- Ai în piept o inimă egoistă.

Da, este acolo și bate în fiecare zi cu o intenție bună de a supraviețui și de a contribui cu ceva la această omenire. Dar, vorba aceea în "oglină se vede invers". Cum poți ajuta pe cineva să treacă puntea dacă chiar și pentru tine este foarte greu?

- Ești în locul și în momentul potrivit pentru evoluția ta.

Aud des vorba: "Trăim în România, este imposibil să faci ceva, afaceri...". Parțial adevărat, însă evoluția personală implică să fii suficient de flexibil și adaptabil la ceea ce se întâmplă în jur. Granița este acum deschisă dacă chiar consideri că în altă parte este mai bine, însă ține minte că oriunde te-ai duce, *îți iei bagajul emoțional cu tine*.

- Prejudecățile te țin pe loc.

Da, dai de "dracul" pe punte. Ai deja o imagine mentală formată după atâtea filme de groază, și după multe avertizări din partea celor din jur. Îl privești în fața ta acum. Îl studiezi din cap până în picioare și începi să pui etichete pe el înainte de a îl cunoaște în profunzime. Crezi că asta te ajută în drumul tău prin viață?

- Este important să faci echipă cu cei mai buni.

Dacă a ajuns cineva acolo pe puncte cu tine, înseamnă că chiar are ceva potențial și poate chiar o intenție bună, de a trece la următorul nivel. Profită de timpul petrecut cu el și învață tot ceea ce este mai bun, admiră fiecare abilitate aparent "rea": (necruțator, orgolios, ...) Cine sunt cei de la care înveți acum? Te ajută direct pentru a trece puntea?

- Provocările venite de la viață.

Inclusiv în afaceri cât și în viața personală viața îți aruncă în cale tot felul de provocări, îți trimite în cale “îngeri” și “drăcușori” și tot ceea ce contează este reacția ta în fața lor. Rămâne să decizi dacă accepți provocările și mergi în direcția lor sau le întorci spatele și odată cu ele posibilitatea de a crește.

Pe termen scurt o colaborare, un parteneriat cu o persoană aparent opusă ție (un fel de drac), poate să fie un ajutor maxim în călătoria ta către măiestrie. Important este să nu rămâi ancorat în relația cu el și să te lași condus peste și după ce ai trecut ”puntea” vieții.

Un altfel de proverb celebru: “Scopul scuză mijloacele”...

„Scopul scuză mijloacele” este o expresie pe care o folosim adesea atunci când ne dorim să ne justificăm o acțiune de care nu suntem foarte mândri. Putem spune pe drept cuvânt că este un proverb complementar celui de care ne ocupăm.

Aforismul îi este atribuit lui Niccolò Machiavelli și apare enunțat în opera sa „Principele”, fiind destinată lui Lorenzo al II-lea de Medici. Lucrarea, scrisă în numai câteva săptămâni, îl învață pe Lorenzo cum să devină un bun conducător. „Scopul scuză mijloacele” nu este o expresie preluată ad litteram din lucrarea „Principele”, ci a suferit modificări de-a lungul secolelor.

Pasajul original din operă este următorul: „Lasă principele să-și asume o faptă pentru că mijloacele vor fi considerate mereu oneste. Poporul este întotdeauna convins de aparențele lucrurilor și nu de rezultatele finale”.

Fără să greșim, se pare că Machiavelli este o întruchipare a dracului, întruchipare care se oferă să întindă o mână de ajutor principelui Lorenzo al II-lea de Medici, cu scopul vădit de a acumula puterea absolută în Florența.

Chiar și astăzi există dispute privind natura scrierii „Principelui”, despre care mulți consideră că este de fapt o satiră, dată fiind filozofia diferită de toate celelalte lucrări ale sale. Indiferent de acest lucru, multe dintre sfaturile lui Machiavelli se aplică și astăzi în viața politică mai ales, chiar dacă moralitatea lor este îndoielnică. Astfel:

- „*Toți te văd așa cum te înfățișezi lor, puțini cunosc adevărata ta natură*”
- „*Nu încerca niciodată să câștigi prin forță ceea ce poate fi câștigat prin înșelăciune*”
- „*Un om va uita mai repede moartea tatălui său decât pierderea averii*”
- „*Oamenii trebuie fie mângâiați, fie zdrobiți. Dacă le faci un rău minor, se vor putea răzbuna; dacă îi nenorocești, nu mai pot face nimic*”
- „*Din moment ce dragostea și frica nu pot coexista, dacă trebuie deci să alegem între ele, este mai sigur să alegi să fii temut decât să fii iubit*”
- „*Cel care caută să înșele va găsi mereu pe cineva care se va lăsa înșelat*”.
- „*Un leu nu se poate feri de capcane, iar o vulpe nu se poate apăra de lupi. Așadar,*

trebuie să înveți să fii o vulpe pentru a recunoaște capcanele și un leu, pentru a înfricoșa lupii”

- „Se poate spune că folosești bine cruzimea, atunci când o săvârșești o singură dată și constrâns de nevoia de a-ți asigura puterea, dar nu continui pe aceeași cale, ci faci astfel încât acțiunea pe care ai săvârșit-o o dată să aducă un folos cât mai mare supușilor. În schimb, cruzimile sunt rău folosite atunci când sunt puține la început, iar cu vremea se înmulțesc, în loc să dispară“

Iată câteva puncte de vedere machiavelice ce întăresc ideea că nu întotdeauna cel care se oferă să te treacă puntea este bine intenționat. Dracul poate lua aspectul unui călugăr, dar sub sutană poate ascunde un pumnal.

Am ales acest proverb tocmai pentru a încerca să documentez faptul că ”frăția” cu dracul sau adepții lui este de cele mai multe ori păguboasă. Dacă la primii pași pe ”punte” simți un ”ajutor”, ulterior acest ajutor se transformă în obligativitatea de supunere necondiționată celui care la început, dintr-o mărinimie nedesimulată, te asistase. Aici intervine efectele proverbului care se referă la ”efectul sabiei”. Se instaurează o stare de teamă amestecată cu un soi de pseudo recunoștință care îți spune că dacă ”ascuți” și ești ”cuminte”, vei fi susținut în continuare.

Și uite așa, cele două proverbe sunt complementare. Mai întâi ești bucuros de faptul că cineva îți întinde o mână de ajutor, urmând ca ulterior să îți pierzi total independența ta ca om. Că îți pierzi independența este una, dar devi obedient acelei forțe malefice care se erijase în ”bunul samaritean”, ne fiind altceva decât un drac deghizat în filantrop.

Este greu de estimat momentul în care pierzi autonomia și devi simplu sclav, chiar dacă această slavie este doar ideologică.

Să revenim la politicieni în general. Indiferent de culoarea lor politică, aceștia se încadrează în categoria descrisă mai sus de ”filantropi machiavelici”. Eu sunt convins că nu poți deveni politician dacă nu aderi la recomandările lui Machiaveli. A fi politician trebuie să te perfecționezi în arta minciunii, a lipsei de onoare, a egoismului, pe scurt, trebuie să te perfecționezi să devi ”drac” deghizat în filantrop.

Dragi prieteni, e foarte bine să pășim pe punte pe propriile picioare și să ne sprijinim pe propria noastră încredere în noi. Dacă încă nu suntem în stare, mai bine e să trecem pe malul celălalt prin apă, dar în nici-un caz să nu apelăm la ”frăția unui drac”, căci din acel moment vom deveni sclavul lui.

Nu uitați că: ”Dacă te faci frate cu dracu, treci puntea, dar la celălalt capăt vei fi și tu drac”.